

Esa Reunanen
Pertti Suhonen

Suomen eurovaaliehdokkaat ideologian ulottuvuuksilla

Analyysi Yleisradion vaalikoneelle annetuista vastauksista vuoden 2009 vaaleissa

Journalismin tutkimusyksikkö
Tampereen yliopisto
Tampere 2009

1. Johdantoa

Poliittinen ideologia koostuu puolueen tai poliitikon mielipiteistä, arvoista ja tavoitteista, jotka ainakin jossakin määrin tukevat toisiaan ja muodostavat näin ulottuvuuksia. Euroopan unionin vaalien ehdokkaiden ideologioista kertovat heidän vaaliohjelmansa, mainoksensa, julkiset esiintymisensä ja erityisesti heidän vastauksensa medioiden vaalikoneiden kysymyksiin.

Vaalikonevastausten erityisyys on siinä, että kysymyksillä pyritään kattamaan monipuolisesti ideologista kenttää. Ehdokkaat joutuvat vastaamaan sellaisiin kysymyksiin, joita he eivät omassa kampanjoinnissaan välittäisi ottaa esille.

Seuraavassa analysoidaan vuoden 2009 eurovaaliehdokkaiden vastauksia Yleisradion vaalikoneen 30 kysymykseen. Kaikista 242 ehdokkaasta vastasi 205 eli 85 prosenttia.¹ Analyysin tuloksia pohdittaessa on syytä muistaa, että vastatessaan kysymyksiin ehdokkaat puhuvat äänestäjille aivan kuin muussakin kampanjoinnissaan.

Tehtävämme on kaksijakoinen. Ensin etsimme vaalikonevastausten keskeiset ideologiset ulottuvuudet. Sen jälkeen paikannamme ehdokkaat kullekin ulottuvuudelle. Puolueiden sijainnit ulottuvuuksilla lasketaan niiden ehdokkaiden keskimääräisten sijoitusten perusteella.

2. Analyysimenetelmät ja analyysin toteutus

Ideologisten ulottuvuuksien löytämiseksi teimme faktorianalyysin ehdokkaiden vastauksille vaalikoneen väittämätyyppisiin kysymyksiin. Faktorianalyysi on tilastomatemattinen laskentamenetelmä, joka ryhmittelee tarkasteltavana olevia muuttujia – tässä tapauksessa kysymyksiä – niiden välisten korrelaatioiden perusteella. Faktorille sijoittuvat muuttujat korreloivat voimakkaasti keskenään ja heikosti muiden muuttujien kanssa. Kahden väittämän korreloidessa positiivisesti ne saavat samoilta henkilöiltä samansuuntaisia vastauksia. Kun kaksi väittämää saa systemaattisesti vastakkaisia vastauksia, niiden välinen korrelaatio on negatiivinen.

Faktori on siis tilastollisesti toisiinsa liittyvien väittämien joukko, jonka ideologinen sisältö on pääteltävissä väittämien sisällön perusteella. Faktoreita kuvataan luettelemalla niihin voimakkaimmin liittyvät eli latautuvat muuttujat ja kunkin muuttujan faktorilataus. Itseisarvoltaan voimakkaimmin latautuvat väittämät ovat ulottuvuuden tulkinnassa avainasemassa.

Ehdokkaiden sijoittamiseksi ideologisille ulottuvuuksille heille laskettiin pistemäärät kunkin faktorin suhteen. Faktoripisteet kertovat kuinka hyvin ehdokkaan ideologia eli vaalikonevastaukset vastaavat kunkin faktorin sisältöä.

Vaalikoneanalyysissä väittämiin annettujen vastausten asteikkoa muokattiin niin, että vastaus ”täysin eri mieltä” sai arvon 1, ”jokseenkin eri mieltä” arvon 2, ”jokseenkin samaa mieltä” arvon 3 ja ”täysin samaa mieltä” arvon 4. Ehdokkaiden eri väittämiin antamista kaikkiaan

---

¹ Vastanneiden määrä esitetään puolueittain liitteessä 2.

6150 vastauksesta oli jäänyt tyhjäksi ainoastaan yhdeksän, ja näille annettiin asteikon keskeltä arvo 2,5.

Faktorianalyysin menetelmäksi valittiin pääakselifaktorointi ja rotatointimenetelmäksi Varimax. Kokeilujen jälkeen selitysvoimaisimmaksi todettiin neljän faktorin ratkaisu, jossa rotatoinnin jälkeen selitysasteiksi saatiin ensimmäiselle faktorille 17 %, toiselle faktorille 11 %, kolmannelle faktorille 9 % ja neljännelle faktorille 8 %. Faktorin selitysprosentti kertoo ulottuvuuden voimakkuudesta eli siitä, kuinka hyvin se erottelee ehdokkaita toisistaan. Selitysprosenttiin vaikuttaa kaksi tekijää. Ensinnäkin se riippuu ulottuvuuteen liittyviä asioita koskevien mielipide-erojen voimakkuudesta ehdokkaiden välillä. Toiseksi selitysprosenttiin vaikuttaa ulottuvuutta koskevien vaalikonekysymysten määrä ja niiden välisten korrelaatioiden voimakkuus.

Ehdokkaiden faktoripisteiden laskennassa käytettiin Anderson-Rubin -menetelmää. Arvo 0 on faktoripisteiden keskiarvo ja samalla ulottuvuuden keskipiste. Ulottuvuuksien saattamiseksi yhteismitallisiksi toistensa kanssa faktoripisteet kerrottiin kunkin faktorin selitysasteella.

3. Eurovaaliehdokkaiden ideologiset ulottuvuudet

Faktorianalyysi tuotti neljä varsin selvälinjaista ideologista ulottuvuutta. Seuraavassa esitellään lyhyesti kutakin näistä ulottuvuuksista. Ulottuvuudet kuvataan esittämällä taulukossa ulottuvuudella vahvimmin latautuvat väittämät. Lataukset voi tulkita korrelaatiokertoimiksi ideologisen ulottuvuuden ja kunkin väittämän kesken. Osa väittämistä korreloi ulottuvuuden kanssa positiivisesti ja osa negatiivisesti. Ne vastaajat, jotka ovat positiivisen latauksen saaneen väittämän kanssa samaa mieltä, ovat todennäköisesti negatiivisen latauksen saaneen väittämän kanssa eri mieltä. Esimerkiksi suhtautumista Euroopan unioniin kuvaavalla ideologisella ulottuvuudella ne jotka pitävät Euroopan unionia menestystarinana (lataus ,84) eivät todennäköisesti katso EU-jäsenyyden heikentäneen Suomen mahdollisuuksia päättää omista asioistaan (lataus -,72). Seuraavassa kullekin ulottuvuudelle on annettu sillä voimakkaimmin latautuvien väittämien perusteella sitä luonnehtiva nimi. Prosenttiluku ulottuvuuden nimen jälkeen on ulottuvuuden (faktorin) selitysaste.

Ulottuvuus 1: Suhtautuminen Euroopan unioniin ja Suomen asemaan siinä (17 %)

Voimakkain ulottuvuus koskee suhtautumista sekä Euroopan unioniin ja sen toiminnan laajuuteen että Suomen asemaan EU:ssa. Tyytyväisyys EU:n saavutuksiin liittyy vahvasti ajatukseen, että Suomi hyötyy jäsenyydestä niin talouden, turvallisuuden kuin ulkopoliittikankin alueilla. Euroopan unionille annettaisiin lisää toimivaltaa Itämeren suojelussa, ja Suomen Venäjä-suhteiden katsotaan hoituvan paremmin EU:n kautta kuin suoraan neuvotellen. Ulottuvuuden toisessa päässä suhtaudutaan kriittisesti Euroopan integraatioon ja sen vahvistamiseen. Jäsenyydestä ajatellaan olevan Suomelle enemmän haittaa kuin hyötyä.

Vaalikoneväittämiä suurimmat lataukset ensimmäisellä ulottuvuudella

3.	Euro-rahaman käyttöön ottamisesta on ollut Suomelle enemmän hyötyä kuin haittaa.	,84
1.	Euroopan unioni on menestystarina.	,84
2.	EU-jäsenyys on heikentänyt Suomen mahdollisuuksia päättää omista asioistaan.	-,72
20.	Suomen on parempi hoitaa suhteita Venäjään neuvottelemalla suoraan Venäjän kanssa kuin turvautua EU:n yhteiseen Venäjä-politiikkaan.	-,72
9.	EU:lle kaavailut ulkoministerin ja presidentin virat ovat turhia.	-,70
19.	EU-jäsenyys antaa Suomelle sotilaallista turvaa.	,65
16.	EU:lle on annettava nykyistä enemmän toimivaltaa itämeren suojelussa.	,55
5.	Tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkumista ei saa millään tavoin hankaloittaa, vaikka se lisäisi myös työpaikkojen siirtymistä muihin EU-maihin.	,52
21.	EU on ottanut riittävästi huomioon Suomen olosuhteiden asettamat erityisvaatimukset maataloudelle.	,52

Ulottuvuus 2: Ympäristö ja vähäosaiset vs. vapaat markkinat ja talouskasvu (11 %)

Toisella ulottuvuudella korostuu ympäristöstä ja heikoimmassa asemassa olevista ihmisistä huolehtiminen EU:n päätöksin. Toimien rahoitus hoidettaisiin pääomatulojen verotusta korottamalla ja puuttamalla muutenkin elinkeinoelämän etuihin. Päinvastainen ajattelu korostaa markkinoiden vapautta eikä mielellään tinkisi ympäristönsuojelun tai eurooppalaisen sosiaaliturvan takia ostovoimasta tai talouskasvusta eikä myöskään kasvattaisi julkista taloutta yksityisen sektorin kustannuksella.

Vaalikoneväittämiä suurimmat lataukset toisella ulottuvuudella

24.	Autoilun ja lentoliikenteen päästöjä on EU:ssa leikattava voimakkaasti, vaikka se nostaisi tuntuvasti matkustamisen kustannuksia.	,69
30.	Euroopan parlamentissa on päätettävä kaikille EU-kansalaisille maksettavasta perustulosta eli kansalaispalkasta.	,68
29.	EU:ssa on sovittava minimipalkkoista.	,67
6.	Ilmasto- ja energiapolitiikassa EU:n on sitouduttava tiukkoihin päästörajoihin, vaikka ne hidastaisivat talouskasvua.	,67
23.	Julkista taloutta on vahvistettava korottamalla pääomatulojen verotusta EU-maiden yhteisellä päätöksellä.	,56
28.	EU:n toiminta on ollut liiaksi markkinatalouden vapauksia korostavaa ja elinkeinoelämän etuja myötäilevää.	,44

Ulottuvuus 3: Natomyönteisyys ja vapaat markkinat (9 %)

Kolmannella ulottuvuudella markkinoiden vapauden puolustaminen liittyy vahvasti Nato-vetoisen turvallisuuspolitiikan kannattamiseen. Yhdistelmä on keskeinen osa oikeistolaista poliittista ideologiaa Suomessa. Vasemmistolaista ideologiaa luonnehtii kriittinen suhtautuminen Natoon ja halukkuus säännellä talouselämää ja rajoittaa markkinoitten vapautta.

Vaalikoneväittämien suurimmat lataukset kolmannella ulottuvuudella

18.	EU:n nopean toiminnan sotilasjoukot pitäisi yhdistää Naton vastaaviin joukkoihin.	,76
10.	Suomen pitäisi liittyä Natoon.	,69
28.	EU:n toiminta on ollut liiaksi markkinatalouden vapauksia korostavaa ja elinkeinoelämän etuja myötäilevää.	-,63
5.	Tavaroiden ja palvelujen vapaata liikkumista ei saa millään tavoin hankaloittaa, vaikka se lisäisi myös työpaikkojen siirtymistä muihin EU-maihin.	,48
23.	Julkista taloutta on vahvistettava korottamalla pääomatulojen verotusta EU-maiden yhteisellä päätöksellä.	-,48
17.	EU:n pitäisi kannustaa jäsenmaitaan ydinvoiman rakentamiseen ja käyttöön.	,44

Ulottuvuus 4: Sulkeutuvan Euroopan ihanne (8 %)

Neljännän ulottuvuuden perusajatus liittyy Euroopan unionin sulkemiseen taloudellisista ja kulttuurisista syistä niin ulkoapäin tulevilta ihmisiltä kuin unionin laajentumiseltakin. Yhtenä juonteena ulottuvuudessa on kansallisen edun ajaminen Euroopan parlamentissa.

Ulottuvuuden toisessa päässä ovat ne ehdokkaat, jotka suhtautuvat myönteisemmin unionin laajentumiseen ja humanitaariseen maahanmuuttopolitiikkaan.

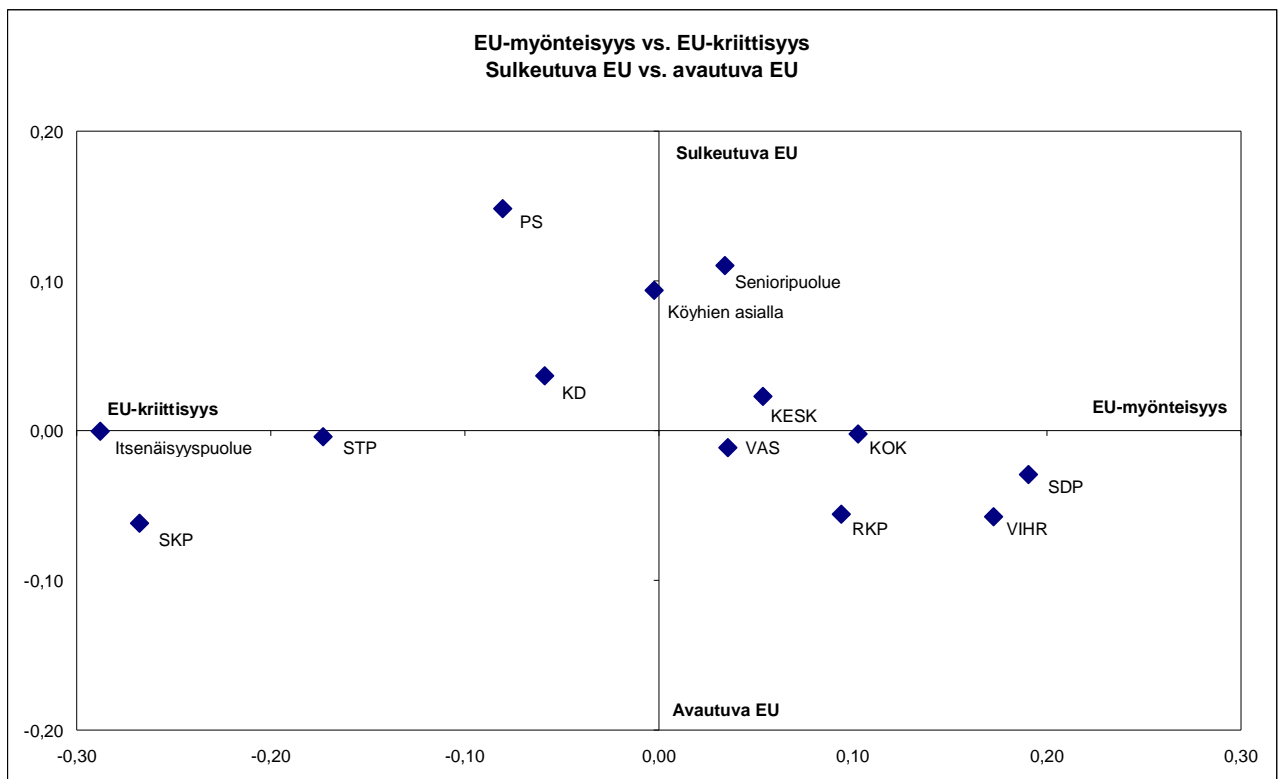
Vaalikoneväittämien suurimmat lataukset neljännellä ulottuvuudella

26.	EU:n pitäisi nykyistä tiukemmin rajoittaa maahanmuuttoa EU:n ulkopuolisista maista	,76
8.	Väestöltään islamilainen Turkki ei voi olla EU:n jäsen	,65
7.	EU:n maahanmuuttopolitiikan päätavoitteeksi on otettava ammattitaitoisen työvoiman saaminen, vaikka se merkitsisi maahanmuuttopolitiikan tiukentamista	,65
25.	EU:n laajentuminen on ollut viime vuosina liian nopeaa ja jäsenyysneuvotteluissa on jatkossa pidettävä tiukemmin kiinni jäsenyyssehtojen täyttymisestä	,45
11.	Euroopan parlamentissa suomalaisten edustajien on tuettava ensisijaisesti Suomen hallituksen eikä puolueyhmiensä kannanottoja, jos kantojen välillä on ristiriitaa	,41

4. Puolueet ideologisilla ulottuvuuksilla

Vaalikoneeseen vastanneet 205 ehdokasta sijoitettiin yllä kuvatuille ideologisille ulottuvuuksille laskemalla heidän faktoripisteensä kullakin ulottuvuudella.² Puolueiden sijainti ulottuvuuksilla saatiin laskemalla puolueiden ehdokkaiden pistemäärien keskiarvo.³ Seuraavassa tarkastellaan puolueiden sijaintia ensin ensimmäisellä ja neljännellä ulottuvuudella. Sen jälkeen tarkastellaan puolueiden sijaintia toisella ja kolmannella ulottuvuudella. Ulottuvuudet on tehty keskenään yhteismitallisiksi painottamalla faktoripisteitä kunkin ulottuvuuden selitysasteella. Puolueet sijoittuvat kuvioissa nollaviivojen eri puolille suhteessa koko ehdokasjoukon keskiarvoon. Mielenpide ei välttämättä vaihdu myönteisestä kriittiseksi viivan kohdalla.

Puolueiden sijainti ensimmäisellä ja neljännellä ulottuvuudella⁴

Suhtautuminen Euroopan unioniin jakaa paitsi ehdokkaita myös puolueita kaikkein selvimmin. EU:hun kriittisimmin suhtautuvia ovat kolmen pienpuolueen, Itsenäisyyspuolueen, Suomen työväenpuolueen (STP) ja Suomen kommunistisen puolueen (SKP) ehdokkaat. Eduskuntapuolueista ainoastaan Perussuomalaisten ja Kristillisdemokraattien ehdokkaat sijoittuvat ulottuvuuden EU-kriittiseen puoliskoon. Kaikkein EU-myönteisimmiksi puolueiksi osoittautuivat SDP ja Vihreät.

EU:n maahanmuuttopolitiikasta ja EU:n laajenemisesta muodostunut ulottuvuus jakaa sekin selvästi sekä ehdokkaita että puolueita. Ulottuvuuden selitysaste (8 %) on kuitenkin vain puolet Euroopan unioniin suhtautumista kuvaavan ulottuvuuden selitysasteesta (17 %). Tämä

² Kaikkien vaalikoneeseen vastanneiden ehdokkaiden sijainti ulottuvuuksilla esitetään liitteessä 1.

³ Puolueiden sijainti (keskiarvo) sekä puolueen ehdokkaiden minimi- ja maksimi-arvot esitetään liitteessä 3.

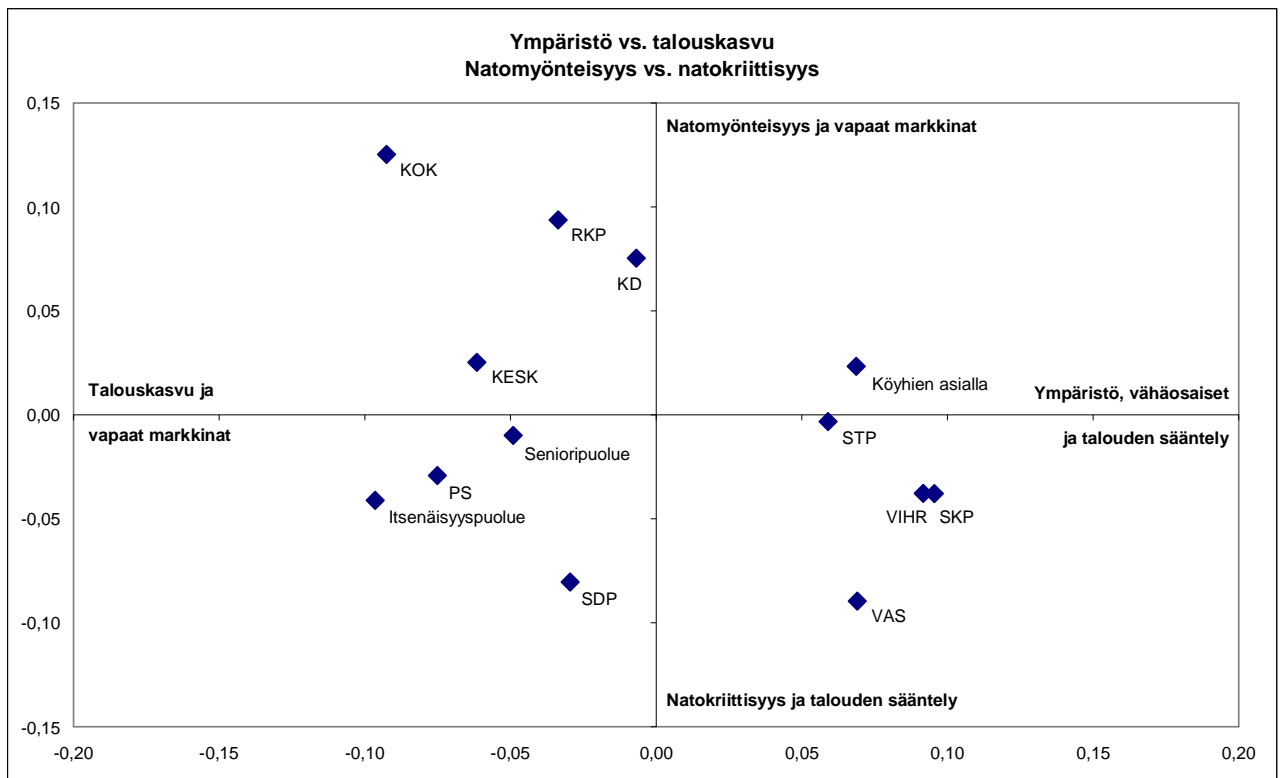
⁴ Ainoastaan eduskuntapuolueet sisältävät kuviot esitetään liitteessä 4.

näky yllä olevassa kuviossa siinä, että puolueet jakautuvat vaaka-akselilla laveammalle alueelle kuin pystyakselilla.

Maahanmuuttoon ja EU:n laajenemiseen suhtautuvat kaikkein kriittisimmin Perussuomalaisten, Senioripuolueen ja Köyhien asialla -puolueen edustajat. Kaikkein myönteisimmin niihin suhtautuvat SKP:n, RKP:n ja Vihreiden edustajat.

Eduskuntapuolueiden osalta myönteinen asenne maahanmuuttoa ja EU:n laajenemista kohtaan näyttää liittyvän EU-myönteisyyteen: maahanmuuttajamyönteiset puolueet ovat yleensä myös EU-myönteisiä ja maahanmuuttokriittiset ovat yleensä myös EU-kriittisiä. Eduskuntapuolueista selvimmän poikkeuksen tekee Keskustapuolue, joka on sekä lievästi maahanmuutto- ja laajentumiskriittinen että EU-myönteinen. Pienpuolueista Senioripuolue on Keskustan tavoin lievästi keskimääräistä EU-myönteisempi mutta vielä selvemmin kriittinen EU:n laajenemista ja maahanmuuttoa kohtaan. SKP taas on selvästi sekä maahanmuuttomyönteinen että EU-kriittinen.

Puolueiden sijainti toisella ja kolmannella ulottuvuudella

Vapaa markkinatalous kytkeytyi analyysissä kahteen erilliseen ulottuvuuteen. Yhtäältä se asettuu vastakkain ympäristönsuojelun sekä EU:n yhteisin päätöksin toteutettavan kansalaispalkan ja minimipalkan kanssa, ja toisaalta se kytkeytyy Natomyönteisyyteen.

Ensiksi mainitulla ulottuvuudella (vaaka-akseli) ympäristönsuojelun edellyttämien rajoitusten ja taloudellisten ohjauskeinojen kannattajat katsovat usein Euroopan unionin politiikan korostaneen liikaa markkinatalouden vapauksia ja myötäillen elinkeinoelämän etuja. Jälkimmäisellä ulottuvuudella (pystyakseli) markkinoiden vapauden kannattaminen taas kytkeytyy Nato-myönteisyyteen. Ne, jotka haluaisivat Suomen liittyvän Natoon, kannattavat

tyypillisesti myös elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamista ja vastustavat julkisen talouden kasvattamista.

Voisi olettaa, että pääosa ehdokkaista sijoittuisi yhtäältä natomyönteisiin ja vapaiden markkinoiden kannattajiin (kuviossa vasemmalla ylhäällä) ja toisaalta talouden sääntelyn, ympäristönsuojelun ja perustoimeentuloturvan kannattajiin (kuviossa oikealla alhaalla). Puolueista suurin osa sijoittuukin juuri näin. Kokoomus, RKP, Keskusta ja Kristillisdemokraatit edustavat natomyönteisiä vapaiden markkinoiden kannattajia. Vihreät, Vasemmistoliitto ja SKP puolestaan sijoittuivat natokriittisiin talouden sääntelyn kannattajiin.

Näiden puolueiden osalta yllättävältä vaikuttaa lähinnä vain Kristillisdemokraattisten ehdokkaiden Nato-myönteisyys. Mutta tosiaankin: yhdeksästä kristillisdemokraatista neljä on ollut vaalikoneessa jokseenkin samaa mieltä siitä, että Suomen pitäisi liittyä Natoon ja kaksi myös siitä, että EU:n nopean toiminnan joukot olisi yhdistettävä EU:n vastaaviin joukkoihin. Tämä riittää nostamaan puolueen keskimääräistä natomyönteisemmäksi, koska kaikista vastaajista vain alle viidennes oli Natoon liittymisestä tai joukkojen yhdistämisestä jokseenkin tai täysin samaa mieltä.

Hieman erikoiselta tuntuu, että Perussuomalaiset, SDP, Itsenäisyyspuolue ja Senioripuolue vastustaessaan Natoa vastustavat myös markkinoiden vapautta mutta vastustaessaan EU:n ympäristö- ja perusturvapolitiikan voimistamista samalla kannattavat markkinoiden vapautta. Tähän on kaksi mahdollista selitystä. Yksi selitys voi olla se, että mainittujen puolueiden ehdokkaista monet ajattelevat markkinoita kansalaisten elintason ja työllisyyden näkökulmasta. Markkinoiden vapautta puolustetaan sellaisia rajoituksia vastaan, jotka uhkaavat talouskasvua ja työllisyyttä tai korottavat hintoja: liikenteen päästöjä ei saa leikata, jos se nostaa matkustamisen kustannuksia (väittäjä 24). Toisaalta tavaroiden ja palvelujen liikkumista voidaan kyllä rajoittaa, jos näin estetään työpaikkojen siirtymistä muihin EU:n maihin (väittäjä 5).

Toinen selitys voi olla se, että suhtautuminen markkinoiden vapauteen liittyy ympäristönsuojelun yhteydessä yllä kuvatulla tavalla kansalaisten elintasoon ja talouskasvuun, mutta Nato-kysymykseen kytkeytyvällä ulottuvuudella kyse on palkansaajien ja elinkeinoelämän välisestä valta-asetelmasta ja siihen liittyvästä perinteisestä vasemmisto-oikeisto -ulottuvuudesta. Näin esimerkiksi perussuomalaiset ja sosiaalidemokraatit vastustaisivat markkinatalouden rajoituksia ympäristönsuojelun nimissä siksi, että rajoitukset nostaisivat kuluttajahintoja mutta toisaalta kannattaisivat markkinatalouden rajoituksia siksi, että näin rajattaisiin elinkeinoelämän valtaa.

LIITE 1

Eurovaaliehdokkaiden sijainti ideologisilla ulottuvuuksilla

Alla olevassa taulukossa on esitetty Yleisradion eurovaalikoneeseen vastanneiden ehdokkaiden sijainti ideologisilla ulottuvuuksilla. Luvut ovat kunkin faktorin selitysasteella painotettuja faktoripisteitä.

- F1: Suhtautuminen Euroopan unioniin ja Suomen asemaan siinä**
F2: Ympäristö ja vähäosaiset vs. vapaat markkinat ja talouskasvu
F3: Natomyönteisyys ja vapaat markkinat
F4: Sulkeutuvan Euroopan ihanne

Sukunimi	Etunimi	Puolue	F1	F2	F3	F4
Aalto	Touko	Vihreät	0,11	0,03	-0,02	-0,04
Aaltonen	Helena	KESK	0,13	-0,05	0,00	0,03
Abu-Hanna	Umayya	Vihreät	0,30	0,11	-0,07	-0,04
af Enehjelm	Nina	RKP	0,22	-0,08	0,06	-0,11
Ahlbeck	Jarl	RKP	0,04	-0,27	0,10	-0,03
Ahvenjärvi	Sauli	KD	-0,15	-0,04	0,17	-0,03
Airto	Mikko	Vihreät	0,15	0,10	0,04	-0,04
Al Chibib	Ahmed	SDP	0,21	-0,02	-0,10	-0,07
Alho	Arja	SDP	0,12	-0,03	-0,09	-0,04
Alhojärvi	Lauri	SKP	-0,27	0,14	-0,03	-0,12
Almqvist	Fredrik	SDP	0,12	0,11	-0,05	0,06
Andonov	Irina	Köyhien Asialla	0,05	0,16	0,03	0,19
Arnautovic	Emina	RKP	0,05	0,21	0,16	0,09
Autto	Heikki	KOK	0,04	-0,10	0,15	0,05
Backgren	Ann-Sofi	RKP	-0,02	0,06	0,12	-0,02
Bergh	Flemming	Vihreät	0,15	0,13	0,06	-0,02
Bertills	Anna	RKP	0,07	0,02	0,20	-0,13
biaudet	tom	RKP	0,09	0,00	0,10	0,02
Borgarsdóttir Sandelin	Silja	RKP	0,17	-0,05	0,05	-0,10
Bryggare	Arto	SDP	0,13	-0,20	-0,03	-0,02
Bäckman	Johan	STP	-0,18	0,12	-0,02	-0,06
Cronberg	Tarja	Vihreät	0,12	-0,02	-0,04	-0,11
Ekman	Minna	STP	0,08	0,00	-0,05	0,03
Elomaa	Kike	PS	-0,05	-0,12	-0,01	0,11
Eneh	Oge	RKP	0,12	-0,20	0,01	-0,07
Englund	Greger	RKP	-0,01	-0,06	0,15	-0,05
Era	Hanna	SKP	-0,27	0,16	0,01	-0,03
Essayah	Sari	KD	-0,15	-0,13	-0,08	0,04
Hagelstam	Axel	RKP	0,17	-0,05	0,16	-0,13
Haglund	Carl	RKP	0,10	-0,14	0,07	-0,08
Hartzell	Saara	VAS	-0,02	-0,07	-0,16	-0,02
Hassi	Satu	Vihreät	0,14	0,02	-0,07	-0,03
Hautala	Heidi	Vihreät	0,23	0,10	-0,05	-0,06
Hautala	Lasse	KESK	0,02	-0,25	-0,08	0,06
Havansi	Erkki	PS	-0,06	0,04	0,08	0,19
Heikkilä	Lauri	PS	-0,12	-0,06	0,02	0,15
Henneken	Markku	Itsenäisyyspuolue	-0,32	-0,18	-0,01	-0,04
Hietanen	Leena	STP	-0,09	-0,05	0,02	-0,10

Hollo	Taina	SKP	-0,25	0,10	0,00	-0,08
Holmi	Markku	KD	0,05	0,07	0,18	-0,01
Holopainen	Hanna	Vihreät	0,16	0,14	0,00	-0,06
Honkasalo	Teppo	Itsenäisyyspuolue	-0,27	-0,03	-0,07	0,04
Hurskainen	Sinikka	SDP	0,20	-0,09	-0,02	-0,06
Härmälä	Esa	KESK	-0,04	-0,15	0,10	-0,06
Hölsä	Matti	Senioripuolue	0,10	-0,07	0,01	-0,01
Ismail	Atik	VAS	0,03	0,06	-0,08	-0,04
Iso-Aho	Juha	KESK	0,15	-0,08	-0,02	-0,08
Isoaho	Mirjaleena	Itsenäisyyspuolue	-0,28	-0,12	-0,07	0,04
Itälä	Ville	KOK	0,07	-0,12	0,20	0,00
Jaakonsaari	Liisa	SDP	0,17	-0,03	0,03	-0,07
Juhantalo	Kauko	KESK	0,05	-0,26	0,00	0,02
Jussila	Jorma	KD	-0,08	-0,05	-0,02	0,06
Järvenpää	Esko	Senioripuolue	0,02	-0,07	-0,05	0,08
Jäätteenmäki	Anneli	KESK	0,17	-0,13	-0,17	0,10
Kaikkonen	Antti	KESK	0,02	0,04	0,04	0,05
Kailo	Kaarina	VAS	-0,03	0,14	-0,06	0,00
Kainulainen	Aino	SKP	-0,23	0,12	-0,02	-0,05
Kare	Aaro	SKP	-0,22	0,10	-0,06	-0,05
Kari	Emma	Vihreät	0,12	0,16	-0,07	-0,07
Karjula	Kyösti	KESK	-0,02	-0,13	0,03	0,05
Kasvi	Jyrki	Vihreät	0,21	0,10	-0,10	-0,02
Kauma	Pia	KOK	0,05	-0,05	0,16	-0,06
Kauppi	Heikki	KOK	0,08	-0,17	-0,02	-0,10
Kauppila	Reijo	Senioripuolue	-0,07	-0,14	-0,05	0,10
Kautto	Hannu	STP	-0,39	0,16	0,04	-0,08
Keskumäki	Kai	Itsenäisyyspuolue	-0,33	-0,28	-0,11	-0,07
Kettunen	Jonas	SKP	-0,20	0,12	-0,04	-0,06
Kiljunen	Kimmo	SDP	0,22	0,00	-0,15	-0,05
Kleemola	Markus	Köyhien Asialla	-0,08	0,18	0,16	0,11
Koivula	Risto	STP	-0,33	0,07	0,03	-0,04
Korhola	Eija-Riitta	KOK	0,09	-0,12	0,05	0,01
Korhonen	Johanna	KESK	0,13	0,02	-0,03	-0,06
Korte	Niko	SDP	0,26	0,02	-0,07	-0,06
Kotala	Raimo	Senioripuolue	-0,03	-0,20	-0,09	0,05
Kulmala	Mikko	Itsenäisyyspuolue	-0,20	-0,06	-0,09	0,12
Kumpumäki	Veikko	VAS	0,06	0,11	-0,09	-0,02
Kyrölahti-Keskivaara	Rosa-Maria	STP	-0,05	-0,03	0,00	-0,03
Kärkkäinen	Jukka	VAS	0,19	0,03	-0,12	-0,03
kärkkäinen	kari	KD	-0,08	0,03	0,09	0,10
Lapintie	Annika	VAS	-0,05	0,14	-0,05	-0,08
Laukkanen	Markku	KESK	0,10	-0,07	0,12	0,02
Launokari	Lea	Itsenäisyyspuolue	-0,16	0,04	-0,07	-0,07
Lavikainen	Juhani	STP	-0,23	0,07	-0,08	0,00
Lawson Hellu	Latekoe	Vihreät	0,12	-0,01	-0,02	-0,12
Leander	Esther	SKP	-0,29	0,12	-0,05	-0,09
Lehtonen	Maija	Köyhien Asialla	0,15	-0,01	-0,06	0,01
Lievemaa	Tommi	SKP	-0,13	0,04	-0,08	-0,10
Lilius	Ulla	Senioripuolue	0,17	0,07	-0,11	0,15
Liljeström	Christel	RKP	-0,01	0,01	0,14	-0,16
Lindborg	Jenny	SDP	0,26	0,05	-0,11	-0,11

Linde	Bo	RKP	0,11	-0,06	-0,01	-0,03
Lindroos	Kirsi	SDP	0,29	0,03	-0,16	0,07
Linnonmaa	Anne	KOK	0,21	-0,03	0,23	0,14
Lumberg	Kiba	VAS	0,00	0,21	0,01	0,07
Lundberg	Britt	RKP	0,07	-0,06	0,19	-0,07
luomala	minna	SKP	-0,21	0,04	-0,12	0,09
Manner	Riikka	KESK	-0,01	-0,04	0,01	0,01
Manninen	Johanna	KOK	0,14	0,07	0,05	0,01
Mantere	Leena	KD	-0,10	-0,07	0,07	0,03
Mattila	Pirkko	PS	-0,04	0,01	0,03	0,09
Mehtälä	Tauno O.	Köyhien Asialla	0,18	0,13	-0,08	-0,02
meth	christer	Köyhien Asialla	-0,05	0,24	0,13	0,13
Metsola	Ukko	KOK	0,10	-0,09	0,14	0,03
Mikkola	Anna	VAS	0,00	-0,04	-0,10	-0,04
Mikkonen	Urmes	Senioripuolue	0,08	0,13	0,19	0,16
Moring	Anna	Vihreät	0,04	0,10	-0,03	-0,11
muhonen	jarmo	SKP	-0,19	0,13	-0,07	-0,01
Muilu	Jaakko	STP	-0,23	0,16	0,00	0,01
Myllymäki	Pekka	KESK	0,07	-0,04	0,07	-0,04
Månsson	Björn	RKP	0,14	0,03	0,06	-0,04
Mänttari	Aune	Itsenäisyyspuolue	-0,30	0,01	0,00	-0,10
Mäntylä	Aleksi	Vihreät	0,17	0,15	0,03	-0,08
Natunen	Veli-Pekka	Köyhien Asialla	0,02	0,13	0,08	-0,03
Nelimarkka	Kaarlo	Senioripuolue	0,15	-0,08	-0,15	0,25
Nevalainen	Anna	STP	-0,14	0,20	-0,01	0,00
Nordling	Harri	Itsenäisyyspuolue	-0,21	0,10	0,03	0,21
Nygård	Mauri	Itsenäisyyspuolue	-0,37	-0,13	-0,04	0,01
Ohlis	Oscar	RKP	0,15	0,03	0,09	-0,03
Oinas	Katriina	SKP	-0,29	0,05	-0,07	-0,09
Olin	Kalevi	SDP	0,29	-0,08	-0,13	-0,07
Ouarab	sami	STP	0,17	0,24	0,23	0,17
Paakkolanvaara	Liisa	STP	-0,05	0,00	-0,02	0,03
Paananen	Reijo	SDP	0,23	-0,19	-0,17	0,01
Paasilinna	Petra	SDP	0,22	0,02	-0,14	0,04
padatsu	pekka	Senioripuolue	-0,14	-0,04	0,17	0,10
Palonen	Keijo	Köyhien Asialla	0,12	-0,04	-0,12	0,22
Palonen	Leena	Köyhien Asialla	0,17	0,00	-0,09	0,23
Parkkinen	Tiina	Köyhien Asialla	-0,09	0,15	0,04	0,04
Peitsamo	Kari	SKP	-0,35	0,02	-0,04	-0,08
Pekonen	Aino-Kaisa	VAS	0,01	0,09	-0,06	-0,01
Penttilä	Risto E.J.	KOK	0,04	-0,12	0,17	-0,05
Pesonen	Antti	Itsenäisyyspuolue	-0,33	-0,12	-0,06	0,01
Petäkoski-Hult	Tuula	SDP	0,10	-0,07	-0,07	-0,06
Pietikäinen	Sirpa	KOK	0,26	0,16	-0,02	0,03
Piippolainen	Vuokko	VAS	-0,03	-0,09	-0,12	0,06
Pirttilahti	Arto	KESK	0,06	-0,04	0,06	0,02
Pitkä	Tero	SKP	-0,34	0,13	0,03	-0,12
Puhakka	Joona	KOK	0,11	-0,11	0,14	-0,06
Puhakka	Sirpa	VAS	0,07	0,02	-0,10	-0,10
Puoskari	Mari	Vihreät	0,23	0,06	0,00	-0,06
Pöntinen	Kai	KOK	-0,13	-0,02	0,29	0,16
Railimo	Riikka	KOK	0,14	-0,14	0,09	0,04

Rajamäki	Ari	VAS	0,18	0,05	-0,11	0,01
Ranki	Anna	KESK	0,13	0,05	0,12	-0,11
Rantanen	Elina	Vihreät	0,23	0,13	-0,08	-0,08
Reinikka	Sami	KESK	0,00	-0,13	-0,05	0,11
relander	jukka	Vihreät	0,29	0,04	-0,10	-0,04
Renvall	Merja	Itsenäisyyspuolue	-0,37	-0,37	-0,01	-0,17
Repo	Mltro	SDP	0,12	-0,02	-0,01	0,01
Riikonen	Teuvo V.	KD	-0,02	0,17	0,07	0,10
Ritanen	Jarmo	VAS	0,12	0,08	-0,12	-0,04
roivas	sirpa	Köyhien Asialla	-0,35	-0,03	0,14	0,12
Räsänen	Terhi	Vihreät	0,16	0,12	-0,09	0,02
Saarakkala	Vesa-Matti	PS	-0,12	-0,09	-0,13	0,19
Salmi	Jukka	KESK	0,06	-0,04	0,02	0,00
Salonius-Pasternak	Charly	RKP	0,16	-0,06	-0,03	-0,03
Sandberg	Juha	VAS	0,06	0,11	-0,03	0,10
Saramo	Jussi	VAS	-0,04	0,17	-0,05	0,00
Sarvamaa	Petri	KOK	0,10	-0,17	0,05	0,04
Savola	Terttu	Köyhien Asialla	-0,05	0,06	-0,02	0,06
Sievinen	Jani	SDP	0,23	-0,01	-0,09	-0,04
Siitonen	Eva-Riitta	KOK	0,12	-0,14	0,07	-0,03
Sirnö	Minna	VAS	0,02	0,19	-0,05	-0,08
Snellman	Mikael	KD	-0,06	-0,02	0,15	0,00
Soini	Timo	PS	-0,11	-0,10	-0,11	0,15
Soitu	Kermen	KD	0,06	-0,01	0,05	0,05
Sulkakoski	Liisa	Valitsijayhdistys	0,08	-0,09	0,07	0,05
Sumuvuori	Johanna	Vihreät	0,19	0,08	-0,08	-0,08
Suokas	Kyösti	VAS	0,03	-0,03	-0,12	-0,06
Suomalainen	Nina	KOK	0,14	-0,11	0,12	-0,06
Suoniemi	Juhana	Vihreät	0,22	0,18	-0,05	-0,01
Suonperä	Arjo	SKP	-0,35	0,08	-0,04	-0,02
taipale	ilkka	SDP	0,22	-0,08	-0,10	-0,05
Taiveaho	Satu	SDP	0,10	0,04	-0,08	0,02
Takkula	Hannu	KESK	0,00	-0,02	0,13	0,18
Tanski	Juhani	STP	-0,36	0,06	0,00	-0,02
Tapaninen	Timo	KESK	-0,03	0,02	0,05	0,02
Terho	Sampo	PS	0,00	-0,02	0,05	0,17
Tervonen	Henri	Köyhien Asialla	-0,07	-0,15	0,02	0,06
Tiusanen	Pentti	VAS	-0,02	0,05	-0,14	0,07
Toivanen	Aapo	SKP	-0,30	0,11	-0,03	-0,09
Toiviainen	Pasi	Vihreät	0,10	0,12	-0,03	-0,10
Tornberg	Helena	KESK	0,09	0,13	0,07	0,08
Torsti	Pilvi	SDP	0,12	-0,01	0,02	-0,08
Torvalds	Nils	RKP	0,10	0,04	-0,01	0,02
Typpö	Heikki	STP	-0,26	-0,04	-0,06	-0,05
Tyynelä	Sinikka	Itsenäisyyspuolue	-0,28	0,17	-0,01	0,06
Tölkö	Anna-Mili	SKP	-0,26	0,05	-0,03	-0,02
Törrö	Terhi	Köyhien Asialla	0,05	0,03	-0,04	0,18
Töyrylä	Seija	Köyhien Asialla	-0,08	0,13	0,13	0,04
Ukkola	Tuulikki	KOK	0,14	-0,11	0,18	0,04
Valo	Britt-Marie	STP	-0,12	-0,04	-0,12	0,18
Van Wonterghem	Freddy	PS	-0,14	-0,27	-0,18	0,13
Vanhanen	Merja	KESK	0,00	-0,09	0,00	0,05

Vaskela	Jyrki	Itsenäisyyspuolue	-0,33	-0,27	-0,10	0,03
Vaskonen	Martti	SKP	-0,30	0,11	-0,03	-0,04
Vatanen	Ari	KOK	0,07	-0,24	0,21	-0,17
Vikman	Sofia	KOK	0,18	-0,16	0,13	-0,07
Virta	Sari	VAS	0,08	-0,01	-0,14	0,01
Väisänen	Juha-Pekka	SKP	-0,37	0,10	0,00	-0,15
Väätäinen	Eero	VAS	0,03	0,16	-0,09	-0,04
Wahrman	Kalevi	STP	-0,40	-0,03	0,01	-0,08
Widell	Jonathan	Itsenäisyyspuolue	-0,26	-0,17	-0,02	-0,04
Wiksten	Lena	Itsenäisyyspuolue	-0,31	-0,03	0,01	-0,04
Wingren	Patrick	RKP	0,06	-0,01	0,16	-0,09

LIITE 2

Yleisradion vaalikoneeseen vastanneet ehdokkaat puolueittain

	N
Itsenäisyyspuolue	15
Kansallinen Kokoomus	19
Köyhien Asialla	14
Perussuomalaiset	8
Ruotsalainen kansanpuolue	19
Suomen Keskusta	20
Suomen Kommunistinen Puolue	18
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	9
Suomen Senioripuolue	8
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	19
Suomen Työväenpuolue STP	15
Valitsijajhdistys Liisa Sulkakoski	1
Vasemmistoliitto	20
Vihreä liitto	20
Yhteensä	205

LIITE 3

Puolueiden alla esitetyt tunnusluvut perustuvat faktoreiden selitysasteella painotettuihin, kullekin ehdokkaalle laskettuihin faktoripisteisiin.

Faktoripisteiden tunnusluvut puolueittain ensimmäisellä ulottuvuudella (Suhtautuminen Euroopan unioniin)

	Minimi	Keskiarvo	Maksimi
Itsenäisyyspuolue	-0,37	-0,29	-0,16
Kansallinen Kokoomus	-0,13	0,10	0,26
Köyhien Asialla	-0,35	0,00	0,18
Perussuomalaiset	-0,14	-0,08	0,00
Ruotsalainen kansanpuolue	-0,02	0,09	0,22
Suomen Keskusta	-0,04	0,05	0,17
Suomen Kommunistinen Puolue	-0,37	-0,27	-0,13
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	-0,15	-0,06	0,06
Suomen Senioripuolue	-0,14	0,03	0,17
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	0,10	0,19	0,29
Suomen Työväenpuolue STP	-0,40	-0,17	0,17
Valitsijayhdistys Liisa Sulkakoski	0,08	0,08	0,08
Vasemmistoliitto	-0,05	0,04	0,19
Vihreä liitto	0,04	0,17	0,30

Puolueiden tunnusluvut toisella ulottuvuudella (Ympäristö ja vähäosaiset vs. vapaat markkinat ja talouskasvu)

	Minimi	Keskiarvo	Maksimi
Itsenäisyyspuolue	-0,37	-0,10	0,17
Kansallinen Kokoomus	-0,24	-0,09	0,16
Köyhien Asialla	-0,15	0,07	0,24
Perussuomalaiset	-0,27	-0,08	0,04
Ruotsalainen kansanpuolue	-0,27	-0,03	0,21
Suomen Keskusta	-0,26	-0,06	0,13
Suomen Kommunistinen Puolue	0,02	0,10	0,16
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	-0,13	-0,01	0,17
Suomen Senioripuolue	-0,20	-0,05	0,13
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	-0,20	-0,03	0,11
Suomen Työväenpuolue STP	-0,05	0,06	0,24
Valitsijayhdistys Liisa Sulkakoski	-0,09	-0,09	-0,09
Vasemmistoliitto	-0,09	0,07	0,21
Vihreä liitto	-0,02	0,09	0,18

**Puolueiden tunnusluvut kolmannella ulottuvuudella
(Natomyönteisyys ja vapaat markkinat)**

	Minimi	Keskiarvo	Maksimi
Itsenäisyyspuolue	-0,11	-0,04	0,03
Kansallinen Kokoomus	-0,02	0,13	0,29
Köyhien Asialla	-0,12	0,02	0,16
Perussuomalaiset	-0,18	-0,03	0,08
Ruotsalainen kansanpuolue	-0,03	0,09	0,20
Suomen Keskusta	-0,17	0,03	0,13
Suomen Kommunistinen Puolue	-0,12	-0,04	0,03
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	-0,08	0,08	0,18
Suomen Senioripuolue	-0,15	-0,01	0,19
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	-0,17	-0,08	0,03
Suomen Työväenpuolue STP	-0,12	0,00	0,23
Valitsijayhdistys Liisa Sulkakoski	0,07	0,07	0,07
Vasemmistoliitto	-0,16	-0,09	0,01
Vihreä liitto	-0,10	-0,04	0,06

**Puolueiden tunnusluvut neljännellä ulottuvuudella
(sulkeutuvan Euroopan ihanne)**

	Minimi	Keskiarvo	Maksimi
Itsenäisyyspuolue	-0,17	0,00	0,21
Kansallinen Kokoomus	-0,17	0,00	0,16
Köyhien Asialla	-0,03	0,09	0,23
Perussuomalaiset	0,09	0,15	0,19
Ruotsalainen kansanpuolue	-0,16	-0,06	0,09
Suomen Keskusta	-0,11	0,02	0,18
Suomen Kommunistinen Puolue	-0,15	-0,06	0,09
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	-0,03	0,04	0,10
Suomen Senioripuolue	-0,01	0,11	0,25
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue	-0,11	-0,03	0,07
Suomen Työväenpuolue STP	-0,10	0,00	0,18
Valitsijayhdistys Liisa Sulkakoski	0,05	0,05	0,05
Vasemmistoliitto	-0,10	-0,01	0,10
Vihreä liitto	-0,12	-0,06	0,02

LIITE 4

Eduskuntapuolueiden sijainti ideologisilla ulottuvuuksilla

